

СТАНОВИЩЕ

Относно: конкурса за заемане на академична длъжност „Професор” в Област на висше образование 6. Аграрни науки и ветеринарна медицина, в професионално направление 6.3. Животновъдство и научна специалност „Аквакултура, рибовъдство, рибно стопанство и промишлен риболов“ обявен в ДВ, бр. 62 от 21.07.2023 г. с кандидат д-р Людмила Николаевна Николова, доцент в Аграрен университет - Пловдив, Катедра „Животновъдни науки“.

Член на научното жури: Проф. д-р Магдалена Георгиева Облакова, научен отдел „Развъждане и технологии в птицевъдството и зайцевъдството“, Земеделски институт, гр. Стара Загора, област на висше образование 6. „Аграрни науки и ветеринарна медицина“, професионално направление 6.3. „Животновъдство“, научна специалност „Развъждане на селскостопанските животни, биология и биотехника на размножаването“ определена съгласно Заповед № РД 16- 897 от 25.09.2023 год. на Ректора на Аграрен университет - Пловдив за член на научното жури.

1. Кратко представяне на кандидата.

За участие в конкурса е представила документи Доцент д-р Людмила Николаевна Николова. Родена е на 05.11.1965 год. в Украйна. Тя е Зооинженер, Магистър от Зооветеринарен Институт им. Борисенко/ Зооветеринарна академия Харков, Украйна.

Притежава Педагогическа правоспособност, Магистър от Софийски университет „Св. Климент Охридски“, Биологически факултет, специалност „Биология и химия“. Завършва успешно докторантура, по специалност 04.02.12. "Рибовъдство, рибно стопанство и промишлен риболов" през 2003год. в Тракийски Университет.

Доцент Николова има 34 год. трудов стаж, от които като научен работник 24 год. и като преподавател 13 год. От 1995г. до 1998г. е Зооинженер в катедра „Животновъдство” на Аграрен Университет - Пловдив. Започва своята научна кариера в областта на аквакултурата и рибовъдството, като научен сътрудник през 1998г. в Институт по рибарство и аквакултури - Пловдив, ССА като участва в разработване и ръководство на научни и научно- приложни проекти в отдел „Водни екосистеми и аквакултура“. Хабилитира се и придобива академичната длъжност доцент в същата научна специалност през 2012год.

Научните интереси ѝ се разширяват и през този период до 2014год. е и хоноруван доцент към катедра Животновъдни науки, Агрономически факултет при АУ- Пловдив. Основно води лекции и упражнения на дисциплини като аквакултура, рибовъдство и рибарство в различни специалности на бакалавърски и магистърски курсове.

От 2014 год. заемана длъжност Доцент, в Аграрен университет – Пловдив Катедра „Животновъдни науки“ където продължава в същата научна специалност да води лекции и упражнения на дисциплини по аквакултура, рибовъдство, морско дело и рибарство в различни специалности на бакалавърски и магистърски курсове, както и на дисциплини „Животновъдство“ в специалност „Аграрна икономика“; „Биологично животновъдство“ в бакалавърски курс на специалност „Биологично земеделие“ и магистърски курсове на специалност Зооинженерство.

Доцент д-р Людмила Николова има административен и организационен опит-била е ВРИД Директор на Институт по рибарство и аквакултури – Пловдив; ССА а в настоящия момент е Ръководител катедра „Животновъдни науки“ на Аграрен университет – Пловдив. Член е на Член на ФС, Секретар на комисия по атестиране на преподаватели на Факултет по агрономство, Член е на комисия по качество на Факултет по агрономство. Владее и ползва чужди езици. Използва в работата си компютърни пакети и статистически програми.

2. Общо описание на научната продукция.

Изискванията на ЗРАСРБ и неговия правилник са спазени по показатели от група А - със успешно защитена дисертация и за придобиване на НОС „Доктор“ - 50 т. За научна и академична длъжност „професор“ се изискват 100 т. в група В. Доцент Людмила Николова ги покрива с представени в В4- 12 бр. публикации в реферирани и индексирани в световните база данни с научна информация с общ брой 267 т. В раздел Г7- кандидатката е представил 17 бр. публикации в реферирани и индексирани в световната база данни издания в съавторство с общ брой 197,6 т. В Г8 съответно 10 научни труда с общ брой 52,37 т. Така по група показатели Г общия брой е 249,97 т. при изискуеми 200 т.

Представените материали по процедурата надвишават минимални изисквания към публикационната дейност за заемане на академична длъжност „Професор“ с общ брой точки 516,97т. На 48,72% от публикациите е водещ автор. Открояват се десет публикации от списъка за реферирание в списания с SJR фактор - 2,127 и с IF- 0,671.

Към показател от групата Д /13,14,15/ са приложени общо 50 бр. цитати на 23 научни публикации статии с общ брой 550 т. при минимални изискуеми 100т. разпределени така- Д13- 12 публикации цитирани в 24 реферирани и индексирани в световноизвестни база данни издания с 360 т; Д14- 3 публикации цитирани 12 пъти с 120 т.; Д 15- 8 публикации цитирани в 14 издания с 70 т. По критерии Е надвишава минималните изисквания от 100 т.за академична длъжност „Професор“ с общо 416,93т. с 33,3т. от обучени докторанти; 370 т. от проектна дейност и 13,63 т. от ръководства и учебници.

3. Преподавателска дейност.

Доцент д-р Людмила Николова е представила справка за аудиторна учебна заетост от 3321,1 часа за последните пет години като доцент в катедра „Животновъдни науки“. Преподавателската дейност се допълва с ръководството на

20 успешно защитили дипломанти- 10 бакалавърска и 10 магистърска степен за периода от 2017- 2023г. Съръководител е на двама докторанти защитили през 2022г. и 2023г. В справката има и един отчислен с право на защита.

Доцент Николова е съавтор в учебник „Биологично животновъдство“ и „Ръководство за лабораторно- практически занятия по репродукция на селскостопанските животни“. Преподавателската дейност ѝ се допълва с множеството разработени учебни програми за студентите от ОКС Бакалавър по дисциплините като: Аквакултура, Биологични основи на аквакултурата, Технология на аквакултурата, Рибно стопанство и риболов, Рибовъдство, Морско дело и рибарство, Биологична аквакултура, Рекреационна аквакултура и рибарство обучавани в редовна изадочна форма на различни специалности. За ОКС Магистър разработва: Производство на безопасни и качествени храни от хидробионти, Добри рибовъдни практики, Основи на аквакултура, Генетични ресурси и особености на селекцията в рибовъдството, Репродукция на рибите, Биотехнология на репродукцията в рибовъдството, Управление на генетичните ресурси в рибовъдството и др.

4. Научноизследователска дейност.

Научните интереси на Доцент д-р Людмила Николова са в областта на устойчивата аквакултура, като особен акцент се поставя на еколого- и биосъобразните технологии в топловодното рибовъдство. През годините целите са в разработване на иновативни решения за еколого- и биосъобразно топловодно рибовъдство. В научните експерименти са проучени възможностите за прилагане на еколого- и биосъобразни технологии при поликултурно и монокултурно отглеждане на риба и установени възможности за въвеждане на биологично производство. Една част от публикациите на авторката обект са есетрови риби, култивирани при условия на суперинтензивни идустриални садкови технологии. Разработен е подход за интегрирано отглеждане на риба и патици – иновативен подход за повишаване на еколого- и биосъобразността на шарановъдството. Участва в колективи за стратегическо планиране в аквакултурата на България. Научен интерес представляват и иновативните подходи при хранене на култивирана риба и опити за диверсификация на видове в аквакултурата на България. Доцент д-р Николова експериментира и нови подходи при установяване на генетичната изменчивост при локални, пространствено отдалечени естествени популации риби и иновативни подходи при преработка на риба в здравословни качествени продукти.

Въз основа на получените резултати от цялостната изследователска дейност, за период от 2012- 2023г., се открояват някои по- важни оригинални приноси с научно- приложен характер за растежа на отделните видове, формиращи поликултурата, за влиянието на отделни фактори на водната екосистема върху рибопроодуктивността. Даден е отговор на редица въпроси, свързани със сложното взаимодействие на отделните фактори помежду им в топловодни басейни у нас; с

култивирането и размножаването на основни видове шаранови риби в топловодни водоеми в Казахстан.

Публикуваните данни в частност: технологичните качества на месото и динамиката на развитие на гонадите при мъжки и женски индивиди; особеностите на морфометрични показатели при мъжки и женски индивиди; характеристика на спермата са с оригинален характер. За първи път в България, в Института по рибарство и аквакултури- Пловдив, е извършено комплексно научно проучване за интегрирано отглеждане на риба и патици в шаранови басейни. Чрез оценка и анализ на резултатите, са установени оптималните параметри на редица технологични елементи (площ на басейните, обрастване, брой и генотип на птиците и т.н.), при различни варианти и технологични схеми (структура на посадката, възраст на рибата, брой обороти и т.н) на интегрираното производство.

С оригинален характер са резултатите от комплексно изследване на отглеждане на риби в поликултура и монокултура а именно, данни за растежа на рибите, формиращи поликултурата и влиянието на отделни фактори на водната екосистема върху рибопроодуктивността, както са изяснени и редица въпроси, свързани със сложното взаимодействие на отделните фактори помежду им .

С научно приложен характер са предложените резултати от проучвания на перспективни за аквакултурата видове – бяла риба и веслонос. Двата вида са подходящи за прилагане на иновативни подходи при формиране на поликултура, а към бялата риба има интерес и при разработване на суперинтензивни технологии.

С научен принос е проучването на генетичната структура и генетичната изменчивост в пространствено отдалечени, изолирани популации, което ни информира за ана- и клудо- генезата на видовете, което е важна част на проучвания в съвременната ихтиология. С научно- приложна стойност е и установяване на генетичната изменчивост при локални, пространствено отдалечени естествени популации бяла риба. С приложен принос възможността за прилагане на ядивните покрития, които се използват за намаляване на загубата на влага и за инхибиране на окислителните процеси в мускулната тъкан, а в комбинация с антиоксиданти- за удължаване на срока на годност на месото.

Научен принос с оригинален характер е анализът на участък от mtDNA с дължина 1141 bp, съдържащ секвенция, кодираща цитохром b при бяла риба от Каспийския и Егейския басейни. Съществен научен принос са откритите нови хаплотипове на хаплотипова група А и неописан досега преходен между хаплогрупи А и В.

Използването на алгинатно покритие с 2% сух дестилиран екстракт от венчелистчета на роза (*Rosa damascene* Mill.) DDRPE разтвор, който запазва свежестта на месото на веслоноса до 7 дни при 0 - 4°C е принос с приложен характер.

Доцент д-р Николова е популяризира своята научна дейност чрез участия в 35 международни научни форума, от които се открояват тези в Москва, Нитра, Бърно, Одеса, Белград и др. Има представени общо 72 участия в страната и чужбина.

Участва в 10бр. национални научни и образователни проекти и 3 международни, които са пряко свързани с нейната научна област и научни интереси. Открояват се:

- „Развитие на сладководната аквакултура в България в съответствие с „Национална програма за рибарството и аквакултурите”.

- „Усъвършенстване на технологията за отглеждане на зарибителен материал от шаран.” Ръководител на задача: „Проучване на продуктивните качества на подрастващ шаран при отглеждането му в условия на ниска степен на интензификация на производство.”

- Ръководител на Научна задача „Генериране и акумулиране на критична маса от резултати, използвани методи и ноу-хау за ефективно и системно прилагане на молекулярни маркери, генотипиране и съвременни молекулярно генетични методи за характеризиране на популационната структура и ефективно управление на генетичните процеси при родителски стада руска и сибирска есетри, индустриално отглеждани в аквакултури.“

- Възможности за ограничаване въздействието на живака върху околната среда и здравето на човека.

- COST Action FA1301 2014-2017 – „A network for improvement of cephalopod welfare and husbandry in research, aquaculture and fisheries“

Успоредно с преподавателската дейност ръководи 5бр. национални и международни научни и образователни проекти като например:

- „Проучване на възможностите за въвеждане на биологично производство в топловодното рибовъдство при условията на България.“

- Продуктивни характеристики на двулетен шаран от местна популация.“ ССА, ИРА-Пловдив, Заповед №14 / 17.04.2013. 30 т. 3 2014 – „Определяне качеств

- „Продуктивни и функционални качества на видове и хибриди от сем. *Asipenseridae* при отглеждане за месо в условията на суперинтензивна технология в България.“

- Еразъм + КА 107 2020-1-BG01-КА107- 078357 2021-2022 - Ръководство и координация на проект - АУ-Пловдив, България и Билоцерковски национален университет, Украйна.

По критерии Е надвишава минималните изисквания от 100т.за академична длъжност „Професор“ с 416,93т.

5. Забележки и препоръки.

Имайки предвид представената научна продукция на кандидатката изразявам своето положително становище. Моите препоръки са за повече публикации в реферирани списания в международни база данни. Уменията и знанията в научната област в която кандидатства за професор може да бъде пропагандирана с повече научно- приложни материали, имайки предвид актуалността и потребителския

интерес към продуктите от Аквакултурата, рибовъдството, рибното стопанство и промишления риболов“

6. Заключение.

След анализ на педагогическата, научната, публикационната, проектната и научно-приложната дейност на кандидатката считам, че доцент д-р Людмила Николаевна Николова отговаря на изискванията на ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ и Правилника на Аграрния Университет за неговото приложение относно условията и реда за заемане на академичната длъжност „Професор“. Представените материали от доцент д-р Людмила Николаевна Николова доказват, методично и последователно професионално израстване в изследователска дейност, която предлага резултати с оригинални и приложни приноси. Като преподавател притежава всички качества да бъде избрана на академичната длъжност „Професор“ в професионалното направление 6.3. „Животновъдство“, научна специалност „Аквакултура, рибовъдство, рибно стопанство и промишлен риболов“. Всичко това ми дава основание да оценя ПОЛОЖИТЕЛНО цялостната ѝ дейност.

Позволявам си да предложа на почитаемото Научно жури също да гласува положително, а Факултетният съвет на Агрономически факултет при АУ- Пловдив да избере доцент д-р Людмила Николаевна Николова за „Професор“ по научната специалност „Аквакултура, рибовъдство, рибно стопанство и промишлен риболов“.

Стара Загора
Дата: 25.10.2023

Изготвил становището:

Проф. д-р Магдалена Облакова

